

A zárótanítás helye: DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma, H 14.

A zárótanítás ideje: 2012. november 27. 4. óra (10:45-11:30)

Osztály: 10. B.

Vezetőtanár: Czimer Györgyi

Tanárjelölt: Bancsi Árpád István

Eddig tanított órák száma: 14

Zárótanítás: 15. órában

Témakör: A romantika irodalmából

Az óra témája: A romantika fogalma

Az óra oktatási célja: A tanulók bevezető óra keretében ismerkednek meg a romantika fogalmával, történeti háttérével, jelentőségével és a romantikához tartozó azon kérdésekkel, amelyekkel a témakör kapcsán a későbbiekben találkozhatnak.

Az óra képzési célja: Az előző órán a tanulók témazáró dolgozat formájában adtak számot a felvilágosodás irodalmának magyar vonatkozásaiból, elsősorban Csokonai és Berzsenyi életművéből. A tananyagban kiemelt figyelmet szenteltünk a két költői pályaképre, a klasszicista stílusjegyek mellett felhívtuk a tanulók figyelmét a romantikus elemekre, motívumokra is. Ezen előzetes ismeretekre támaszkodva az óra célja, hogy a romantikával kapcsolatos ismeretek rendszerszerű megismertetéséhez nyújtson alapokat a legfontosabb fogalmak- és kérdések, valamint a történeti- és eszmetörténet háttér megismertetésén keresztül.

Didaktikai módszerek: a ráhangolás szakaszában egyéni- és páros munka; a jelentésteremtés szakaszában frontális óravezetés, egyéni munka, tanári közlés és a tanári kérdésekre adott tanulói válaszok; a reflektálás szakasza házi feladatban valósul meg.

Felhasznált eszközök: Power Point prezentáció (illusztrációként kép és audiovizuális anyag), grafikai szervezők (T-táblázat, pókháló-ábra), tankönyv, tábla

Az osztály jellemzése: 31 fős hatévfolymos képzésben résztvevő osztály. Általánosságban elmondható, hogy jó képességű, kreatív, de ezzel együtt igen eleven tanulókból álló közösség, akik állandó figyelmet és készülést igényelnek. Együttműködőek, de kellő motiváció hiányában hajlamosak a passzivitásra.

Felhasznált irodalom:

PETHŐNÉ Nagy Csilla, *Irodalom 10.*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 2012.

HORVÁTH Károly, *A romantika értékrendszere*, Balassi, Bp., 1997.

S. VARGA Pál, *Nemzetiség és nyelvszemlélet a magyar romantika irodalmában = „Mit jelent a suttogásod?”: A romantika: eszmék, világkép, poétika: Tanulmányok*, szerk. NAGY Imre – MERÉNYI Annamária, Pannónia Könyvek, Pécs, 2008, 121-138.

SZEGEDY-MASZÁK Mihály, *A romantika: világkép, művészet, irodalom = A romantika: világkép, művészet, irodalom*, szerk. SZEGEDY-MASZÁK Mihály – HAJDU Péter, Osiris, Bp., 2001, 7-20.

Az óra menete, időbeosztása:

1. órászervezés: kb. 2 perc
2. ráhangolás: kb. 10 perc
3. jelentésteremtés: 30 perc
4. reflektálás: 3 perc

Szakmai gondolatmenet, Munkafázis	Tanári - tanulói tevékenységek, munkaformák, módszerek	Eszközök és feltételek
<p>Óraszervezés: Jelentés, a hiányok feljegyzése</p>		
<p>Ráhangolás: a ráhangolás két részből áll, célja a tanulók előzetes tudásának mozgósítása, motiválás.</p> <p>1. rész: Kiindulásként a hétköznapi oldaláról közelítjük meg a kérdést, hogy milyen elképzelésük van a tanulóknak a romantikáról.</p>	<p>„Beszéljétek meg padtársatokkal, hogy mit jelentenek a romantika, romantikus, romantikázik kifejezések! Milyen stílusbeli, magatartásbeli sajátosságok kifejezésére használjuk a romantikus szót? Gondolataitokat rögzítsétek a füzetetekbe!”</p> <p>A tanulók a feladatra 3 percet kapnak, ezt követően beszéljük meg a feladatra adott válaszaikat, a legfontosabb elemeket a táblán is rögzítjük.</p> <p>(Lehetséges válaszok gondolatok: szerelem, boldogság, odaadás, gyengédség, mozi, ajándékok, tengerpart, romantikus film, Hugh Grant, Robert Pattinson, stb.)</p> <p>Ezt követően röviden megbeszéljük a klisé fogalmát, mint olyan elemek összességét, amelyek közismertségük okán megjelölik, megszilárdítják, de ezáltal ki is üresítik a fogalmak, így a romantika fogalmát, kimoszódva azt eredeti pozíciójából (a tankönyvben található dalszöveggel példázzuk).</p>	<p>Páros munka: a tanulók párokban végzik a feladatot, egymást segítve, kiegészítve, közösen beszélnek meg és rögzítik a kérdésekre adott válaszokat.</p> <p>Cél: aktivizálni az osztály tanulóit, felkelteni az érdeklődésüket a téma iránt.</p> <p>Pókháló-ábra: a grafikai szervező a feladatban megjelölt kulcsszavakkal (romantika, romantikus stb.) kapcsolatos tanulói benyomások, ötletek, reflexiók rögzítésére szolgál, azt könnyen áttekinthető, ezáltal könnyebben megtanulható formában jeleníti meg. A feladat a páros munkával kiegészülve egyfajta „mini” ötletbörzeként az előzetes ismeretek rögzítésén túl, a gondolkodás ösztönzését is szolgálja.</p>

<p>2. rész: Ezt követően a tankönyvben megtalálható Sztevanovity Dusán: Romantika c. versével (132.o.) ismerkednek meg a tanulók, zenei feldolgozását Zorán előadásában hallgatjuk meg. (URL-hivatkozását lásd: mellékletek: Felhasznált kép- és audiovizuális anyagok jegyzéke, fellelhetősége)</p>	<p>„Hallgassátok meg a következő dalt, és közben figyeljete arra, hogy milyen romantikus motívumokat, kliséket fedezhetünk fel benne!” A feladat azon túl, hogy színesíti az órát, és segíti az előbbi feladat kapcsán a romantika hétköznapiokban használt jelentésrétegeinek tudatosítását, a hallás utáni szövegértés kompetenciájának fejlesztését is célozza. (Lehetséges válaszok: tengerpart, magány és mi ellentéte, vágyak, csók, éj stb.)</p>	<p>Egyéni munka: ebben a munkaformában a cél az, hogy a tanuló egyénileg válaszolja meg a kérdést. A konkrét feladatban a hallott szövegértési kompetenciának a fejlesztése a tanulók egyéni szintjén jelenik meg.</p> <p>Audiovizuális anyag: Zorán Szerelem c. dalának bejátszásával a ráhangolás fázisát tovább szöve, az óra színesítése mellett, az előzőleg a pókháló-ábrával rögzített ismeretek megerősítését is célzom, amennyiben a feladatnak megfelelően a „romantikus” hétköznapi értelemben vett fogalomhoz kapcsolódó „klisék” megjelenési formájára kell összpontosítaniuk a tanulóknak.</p>
<p>Jelentésteremtés: a jelentésteremtés több részből áll, célja azon alapvető fogalmak és jellegzetességek tudatosítása, amelyek a romantika, immár mint művészet- és irodalomtörténeti fogalom meghatározásában szerepet játszanak. Ehhez először a romantika „önmeghatározására” tett kísérletekkel foglalkozunk, a TK. 133. oldalán található szövegrészek alapján.</p>	<p>Az osztályt három részre osztom, a csoportok egy-egy szövegrészletet kapnak, amelyet önállóan elolvasnak. A szövegrészletekhez egy-egy feladatot kapnak a következő felosztásban: 1. A. W. Schlegel: A drámai művészetéről és irodalomról – T-táblázat segítségével gyűjtsétek össze, hogy milyen lényegi különbségeket lát a szerző az általa „régiek költészetének” tartott, és a saját maguk által képviselt „modern” költészet között! 2. F. Schlegel: Athenaeum-törödékek – Milyen kulcsszavakkal</p>	<p>Egyéni munka: a munkaforma a feladattal kiegészülve ez esetben az írott szövegértés kompetenciájának fejlesztésére irányul. A rövid szövegrészletekhez tartozó kérdések a lényeg kiemelését, az új információk kezelésének képességét hivatottak fejleszteni.</p> <p>T-táblázat: egy másik grafikai szervező, az összehasonlító jellegű kérdésekre adott</p>

	<p>jellemezhető az idézett részlet alapján a romantikus költészet? Mely pontokon kapcsolódik, és mely pontokon mond ez ellent a klasszicizmus művészetfelfogásának?</p> <p>3. F. Schlegel: Beszéd a mitológiáról – Hogyan jellemzi a szerző a romantikus költőt, és miben jelöli meg a legfőbb célt, amelynek szolgálatába kell állnia?</p> <p>A feladatok megoldását közösen beszéljük meg, és a legfontosabb elemeket a táblán, illetve a füzetben rögzítjük. (T-táblázat lásd ppt; fogalmak: modernség, műfajkeverés, profanizáció, zseni-kultusz, mitológiateremtés)</p>	<p>válaszok összefoglalásának és rendszerezésének kiváló eszköze. A klasszicizmus és a romantika eltérő művészetfelfogásának elemeit egy táblázatba rögzítve nemcsak az összehasonlításra és a különbségek számbavételére nyílik mód, hanem az egyszerre történő megjelenítésen keresztül a holisztikus szemlélet fejlesztésére is van lehetőség.</p>
<p>A jelentésteremtés következő fázisában tanári közléssel bemutatjuk a romantika témájának legfontosabb kérdésköreit: a fogalom idő- és térbeli kereteit, történeti- és eszmetörténeti háttérét, a kettősség feloldásának vágyát, a mítoszteremtés összekapcsolódását a nacionalizmussal és a nemzetállamok születésével, a liberalizmus és a zseni-kultusz összefüggéseit, a romantika stílusirányzatát és a köznapi értelemben használt fogalom különbségeit...</p>	<p>A tanári közlés gondolatmenetében elsősorban a tankönyv felosztását követem. A romantika fogalmát az eredet, a tér- és idő, a korstílusként való érvényesülés valamint történeti- és eszmetörténeti szempontok alapján tárgyalom. A cél, hogy a tanulók sokrétű, de rendszerezett ismereteket sajátítsanak el, és megismerjenek minden olyan alapfogalmat (pl. zsenikultusz, liberalizmus), amelyek a későbbiek során is fontos viszonyítási alapot jelenthetnek számukra.</p>	<p>Frontális osztálymunka: mivel az óra bevezető jellegű, nagy hangsúlya van a tanári közlésnek, az új ismeretek rendszerezett átadásának, amely segíti a tanulókat a fogalmak pontos, szakszerű elsajátításában, ezzel együtt a szaknyelv tudatos használatával bővíti a tanulók szókincsét.</p> <p>Power Point bemutató segítségével az anyag látványos, élményszerű átadására törekszem. A vázlatos, a lényeg kiemelésére szorítókozó prezentációm a tanulók tudatosabb jegyzetelési kompetenciáit erősíti.</p>

<p>Végezetül a romantika világgképének általános jellemzőinek összeszedésével átismételjük, egyúttal meg is erősítjük az új ismereteket. A tanulók ezt a TK. 137. oldalán megtalálható táblázat segítségével követhetik nyomon.</p>		<p>A tankönyvi táblázat (137.o) szempontjai jól összefoglalják az óra anyagát. Ám részletessége miatt fontosnak tartom közös tanulmányozását, a lényeges elemek kiemelését, megkönnyítve ezzel a tanulók egyéni készülését.</p>
<p>Reflektálás: a reflektálás célja az újonnan elsajátítottak továbbgondolása, alkalmazása, az elvonatkoztatás, a következő óra előkészítés, amikor a romantika hatását a képzőművészetekben vizsgáljuk, illetve ennek kapcsán felvázoljuk a romantika általános esztétikai- és poétikai jellemzőit. Ehhez a tanulók feladata, hogy következő órára az internet, művészeti albumok stb. felhasználásával gyűjtsenek romantikus festményeket, szobrokat, épületeket, majd ezek közül válasszanak ki egyet, és gondolataikat rögzítsék.</p>	<p>Házi feladat: „a jövő órára gyűjtsetek az internet, művészeti album stb. segítségével romantikus képzőművészeti alkotásokat (festményeket, szobrokat, épületeket), majd válasszatok ki egyet, nézzétek meg jól, és az először felmerülő gondolataitokat, asszociációitokat rögzítsétek a füzetben fürt-ábrában! (Lehetséges szempontok: téma- és címválasztás, szín- és anyaghasználat, terek, formák és alakok, funkció stb.)</p> <p>Illusztrációk és szemléltető eszközök: a tananyag dúsításán túl, kiemelő és értelmező szerepben is megjelennek.</p>	<p>Fürt-ábra: a házi feladat megoldásában a legelső feladathoz hasonlóan, de azon túllépve, az asszociációk, ötletek összegyűjtését, csoportosítását és jobb áttekinthetőségét szolgálja. Egyben előkészíti a következő óra anyagát a ráhangolás szakaszában történő megbeszélés által, illetve a reflektálás szakaszában kiinduló pontja lehet egy önálló szövegalkotási gyakorlatnak, amely egy irodalmi műalkotás elemzését segíti.</p>

Felhasznált kép- és audiovizuális anyagok jegyzéke:

Részlet az 50 első randi c. filmből (<http://www.kiskegyed.hu/galeria/915>)

Részlet a Titanic c. filmből. (<http://rozsaszin-parduc.blogspot.hu/2012/04/repulok.html>)

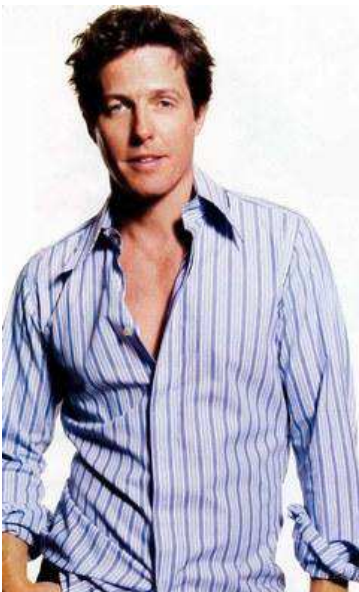
Hawaii naplemente (http://www.tropusiu tazas.hu/tropusi_kepek_tropusi-naplemente_113.html)

Találkozás a tengerparton (<http://sweetdirection.blog.neon.hu/archives/2012/08/>)

Részlet az Alkonyat c. filmből. (<http://www.guardian.co.uk/film/filmblog/2009/mar/26/robert-pattinson-twilight>)

Hugh Grant (http://1.bp.blogspot.com/_iShOMkz6QZI/Safuq-DIpxI/AAAAAAAAABas/WCbcJvB2KB8/s1600-h/hugh_grant.jpg)

Rousseau portréja http://hu.wikipedia.org/wiki/Jean-Jacques_Rousseau

Goethe portréja (<http://enciklopedia.fazekas.hu/index2.htm>)

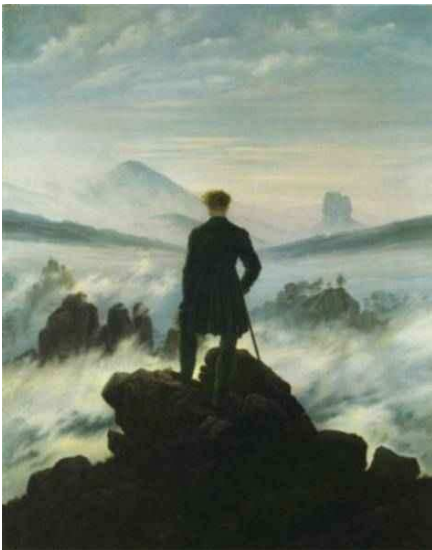

Delacroix: A szabadság vezeti a népet (<http://enciklopedia.fazekas.hu/index2.htm>)

Delacroix: Algériai nők (<http://enciklopedia.fazekas.hu/index2.htm>)

Caspar David: Vándor a ködtenger fölött (1818) (<http://enciklopedia.fazekas.hu/index2.htm>)

Bartholdi: Szabadság (<http://enciklopedia.fazekas.hu/index2.htm>)

Zorán: Romantika (http://www.youtube.com/watch?v=WgkvM_idj4c)